

# Fædrelandet.

Abonnementpris i Kjøbenhavn 15  $\text{K}$  pr. Kvartal, 5  $\text{K}$  pr. Maaned, enkelte Nr. 6  $\text{B}$ ; udenfor Kjøbenhavn 3  $\text{Rbd}$ . pr. Kvartal frit i Huset  
Hver Aften udgaar et Numer. Bladets Contoir, Klædeboerne Nr. 101, er aabent hver Sygnedags Formiddag Kl. 11—1.

4<sup>de</sup> Aarg.

Lørdagen den 23. December 1843.

Nr. 1456.

## Bidstrupgaard.

### IV.

Som jeg nu er af den Mening, at Dr. G. ikke er paa sin rette Plads i denne Anstalt, og jeg maa tilstaae, at jeg antager, han aldrig har været det, saa mener jeg dog, at Hr. Selmer feiler ligesaa meget, naar han søger Frelse for Psychiatrien alene fra Overlægen paa Bidstrupgaard, som naar han, hvad Tilfældet synes at være, tilskriver denne personlig en Mængde Mangler og Feil, for hvilke han vel ikke ganske kan frikjendes, men som man uden Tvivl maa indrømme, væsentlig ville være at tilskrive, at han er kommen til at staae i Forbindelse med denne ubeldige Anstalt og alle dens, sig selv modsigende, forvirrede Forhold.

Som jeg allerede foran har bemærket, gaaer den Modsigelse, der findes i den høieste Bestyrelse, igjennem alle Brancher og ikke mindst igjennem den, der er givet Overlægen at forestaae. Man har stillet ham, saa at sige, i Spidsen for Anstalten; men istedetfor at give ham Leilighed til at røre sig, saa har man paa det fuldstændigste bundet Hænderne paa ham, saa at han, udenfor de recent medicinske Functioner, aldeles intet kan foretage sig, da alt skal forordres fra Kjøbenhavn af, det Mindste som det Største. Istedetfor, at den høieste Autoritet der paa Stedet burde ligge i Overlægens Person, saa har man aldeles ingen Autoritet givet ham. Istedetfor at Alle i Etablisementet skulde see hen paa ham, som deres nærmeste Foresatte, saa har man stillet ham saaledes, at den laveste Betjent kan, om han vil, betragte ham næsten som sin Eigemand. Den Frihed i Tænkningen, den Oversigt over Forholdet i alle Retninger, hvoraf de dybere gaaende Reflexioner til Forholdets og til Anstaltens Udvikling skulde udgaae, ere saaledes gaaet tabte, og deraf er med Nødvendighed resulteret en indskrumpet Mandsvirksomhed, hvoraf Ytringer ere at finde i Bibliotek for Læger. Men Resultatet vilde uden Tvivl have blevet aldeles det samme for enhver Anden, og det Gnefte, der taler imod Dr. G. er, at han saalænge har kunnet finde sig i Forhold, i hvilke han absolut maatte gaae til Grunde, om han end besad langt mere praktisk Dygtighed, end der nogeninde har staaet til hans Naadighed. Naar han havde besiddet de fornødne Qualificationer til en saadan Post, da havde det for længe siden maattet komme

dertil, at han havde maattet forelægge Directionen de Billaar, enten at indføre de fornødne Forbedringer i Anstalten selv og dens Bestyrelse, eller at modtage Anstalten og lade den bestyre, af hvem den fandt det for godt. En Mand med Følelse for sit Fag og for sig selv havde nødvendig maattet handle saaledes, og dersom han havde gjort dette i Forbindelse med et fornuftigt Forslag, da tør man vel antage, at Directionen vilde have anstrængt sig, for at gjøre det Mulige.

Det har været mig meget ubehageligt at røre op i Dr. Göricks og Hr. Selmers gamle Historier, men jeg har handlet af Pligtfølelse. Vil Hr. Dr. G. for Alvor bidrage til, at hans Anstalt kommer i tilberlig Stand, og at den leverer Resultater for Videnskaben, da skal ingen være villigere end jeg til at erkjende hans agtværdige Sider og til at udbrede hans Nær over hele Verden. Indtil da maae vi staae saaledes halv fjendligt lige over for hinanden.

For endelig til Slutningen med et Par Ord at berøre Anstalten og de Modsigelser, der ere tydelige nok i den, da skulde den være en Anstalt, men forsaavidt som derved forstaaes en velindrettet Bygning, da er den netop det Modsatte; den skulde være et organisk Hæle, men istedetfor ligger en Stump hist en anden her; den skulde i dens enkelte Dele have en passende og overensstemmende Indretning, men den ene Deel seer ud efter et den anden efter et andet. Ved den østre Længde er man stærkt fristet til at troe, at den ikke blot er bygget for de Gale, men at de ogsaa have haft Deel i at give Planen dertil; det er virkelig en meget uhyggelig Idee, der her har legemliggjort sig. Anstalten burde være et Mønster paa Orden; men istedetfor er den en Confusions-Maskine; den burde bedække dens Læge med Være og Ansæelse, men istedet derfor har den ødelagt baade Seidelin og Görick og den vil ødelægge enhver, der ikke besidder Kraft til at overvælde den. Den øver overalt en fjendlig og forvirrende Indflydelse paa Enhver, der kommer i nær Berørelse med den, og skjønt Hr. Selmer uden Tvivl er en af de dygtigste Naturer, der har staaet i Forbindelse med den, saa er han ikke gaaet ganske fri for denne Indflydelse. Hans hele Skrift gaaer nemlig ud paa at vise, at Anstalten lider af meget væsentlige Feil, og dog taler han (Paa. 14) om, at det er en Fordom, naar Publicum tænker paa Bidstrupgaard som et Nadsels- og Forvisnings Sted; men dette er ingen Fordom: Publicum er fuld-

kommen berettiget til at see paa saadan en Anstalt med Mistillid og Frygt. Han roser Seidelin, og jeg skal ikke negte, at dennes Beskyrelse vidner om, at han var sig bevidst, at der i Anstalten maatte være Orden, han vilde ogsaa at tilkomme denne, men paa samme Maade som det er Tilfældet i Chariteen i Berlin og andre ubensigtsmæssigt indrettede Anstalter, nemlig derved, at man drænger Anstaltens Feil og Mangler paa Patienterne og holder dem med den yderste Tvang og Strængthed uden nogen videre dertil givne Foranledning fra Sygdommens eller de Syges Side; men blot for den stette Anstalts Skyld. Dersom forøvrigt Seidelin er Autor til den aldeles forkastelige østre Fløi og dersom han er Skyld i Anstaltens uorganiske Tilstand, da kan han neppe fortjene Ros, og man kan end ikke beklage ham, at han er falden som et Offer for sine egne Feil; thi det er væsentlig disse to Feil, i Forbindelse med Mangel paa Plads, der have vilst sig saa fjendtlige for Overlægerne, det er dem der gjør det umuligt at styre Anstalten, paa en tilfredsstillende Maade. For at nævne blot et Exempel paa, hvorledes Anstaltens Feil falder tilbage paa Patienterne, skal jeg anføre et, der langt fra ikke er af de betydeligste. Man har i den østre Fløi en smuk, bred Corridor, saa lang som hele Bygningen, hvilken som let begribeligt er et Yndlings Spadserested for Patienterne. Det er dem ogsaa tilladt at benytte den til dette Brug, dog kun til den første af de 3 Røger, der ere anbragte i denne samme Fløi. Istedesfor at afslutte denne Ende af Corridoren, saa har man altsaa opstillet en usynlig Grændse, der ikke maa overstredes; skeer dette nu alligevel, hvilket 100 Gange kan være Tilfældet hver Dag, saa maa man, om man er consequent, straffe. En stor Deel af de Ussindige ledes nemlig af den døbtillige Indoffelse, og saasnart en strigende Patient i Røgerne parrer deres Uvsgjerrighed, saa vilde de ildid, indtil de ved gjentagne Straffe have faaet en Sky for denne Ende af Corridoren; men hvor uviligt er det ikke at stille en saadan Fælde for Patienterne, for at spare et Skillerum.

De Hensyn, Bydets Grændser paalægge mig tvinge mig til at standse her.

Hvad der behøves for Daarevæsenet i det Helt, er blandt andet, at der høves op fra en Kommune-Sag til en Stats-Sag, saaledes som det allerede er skeet i andre Lande. Vi vilde ganske vist kunne vente af Regeringen i Danmark engang vil gjøre dette. For Bidstrupgaard behøves det, at den enten helt omdannes efter mit Forslag eller et noget lignende, eller at der indtil dette kan skee, dog gjøres noget paa Veien, der henimod, hvilket Kommunen kunde lade sig gødtgjøre, om den engang afhændede Bidstrupgaard til det projecterede District. Ved Siden af den større Plan har jeg nemlig udarbejdet en efter en mindre Maalestof, efter hvilken nogle Forbedringer kunde træffes, og hvorved Anstalten vilde komme i en taalelig Forfatning. At noget se etages er virkelig trængende nødvendigt.

Om ogsaa den øverste Bestyrelse foreløbig maatte blive ved den administrerende Directionen for Kjøbenhavns Sættigvæsen, saa behøves den nærmere Bestyrelse noget anderledes at reguleres.

En anden Ordning af Økonomien og af Controllen dermed er ogsaa en væsentlig Fornødenhed; thi der er intet, der saa væsentlig rutinerer en Anstalt i Publicums Omdømme, som en slet Økonomi. \*)

Ved Slutningen af denne Artikel modtager jeg Ugeskrift for Læger, 9de Bind, Nr. 24, hvoraf jeg seer, at Hr. Selmer har bestaet sig med mit Skrift om Daarevæsenets Indretning paa samme Tid, som jeg har haft hans lille Skrift for. Jeg skal om en frisk Tid besvare saavel hans, som den af Hr. — p — i „Fædrelandet“ for nogen Tid siden leverede Anmeldelse. Kjøbenhavn den 11te Decbr. 1843.

Dr. J. N. Høberg.

— Det af en Kreds Studerende paabegyndte Foretagende, at staae Wijsens Statuer i Universitetsbygningens Forhal udføre i Marmor, have vi alt oftere anbefalet til almindelig Deltagelse, fordi ikke blot de Studerende maatte caste Videnskabsens Højhede prydet med usorgengelige Kunstværker, men enhver dansk Mand maatte gløbe sig ved at see saadanne fremstaae i sit Fædreland, og enhver Nordbo med Interesse maatte følge den Kunstners Virksomhed, som er den første, der har ladet den nordiske Kunst udtræde i Konsten. Ligeledes have vi tidligere omtalt, at dette smukke Forsæt i de forskjellige Kredse har vundet Bifald og ret skælsklig Understøttelse, ikke blot hos ældre og yngre Videnskabsdykere og Kunstens Venner, men ogsaa hos H. M. Kongen, mange af Statens Autoriteter og mange Private. Nu har man i dette Hiemed gjort et nyt Skridt, der er dobbelt smukt, fordi det billedlig betegner den samme Tanke der ligger til Grund for hele Foretagendet, Unionen mellem Videnskab og Kunst; men har nemlig foranstaltet en Udstilling af Malerier og andre Kunstværker i Universitetsbygningens øverste Etage, som varer aaben i 14 Dage, 8 Dage for og 8 Dage efter Nyttaar. Ved Ordningen af denne Udstilling har man især haft for Øie at fremstille den danske Kunsts Udvilling fra dens Fader, Altidgaards, Tid til vore Dage, medens nogle ældre og yngre fremmede Kunstners Arbejder des repræsenterer det Universelle i Konsten, dels vise Forholdet mellem den fremmede Kunst og den danske. Desuden findes her en Samling af Wijsens Arbejder, hvoriblandt mange Skizzer til nordiske Sujetter, og 3 Tegninger til flere endnu uudsæete Friser. Der vil naturligvis paa denne Udstilling sees Meget, som er seet paa tidligere Udstillinger, og saaledes har tabt Værdens Glans, men dette kan kun affrakte saadanne Betjente, der værgløse staa paa enestaaende Høder. At Anordningen af Udstillingen er smagfuld, derfor værger, at den er beforet af Dyr. Prof. Müller, Inspecteur Mindesbøll og Maler Wærstrand. Den aabnes 1ste Julidag Kl. 11, for Afgangen relægges 16 8.

— Blandt de i indværende Høstetiaars Orden opførte Sager findes ogsaa een imellem Oldermændene for Garverlauget paa Laugets Vegne og Oldermændene for Handlemagerlauget paa Laugets Vegne. Denne Sag har sin Oprindelse fra en af Handlemagerlaugets Oldermænd Hammer indgiver Klage over, at Garvermester Geam tilbereder og solgte altunerede Skind, hvilket han ansaae for saavel et

\*) Det skal være en ubestemt Ytring, jeg har bejens mig af, naar jeg i Begyndelsen af min Afhandling har sagt, at de medicinske Medicinamer intet Kendskab kunne have til Psykiatriens Forbringere; men jeg antager, at Etatsraad Bang og Professor Houde have saa mange virkelig Fortjenester, at de ikke behøve at smykke sig med taante Hæder, og jeg er overbevist om, at de ligesaa lidet tage mig denne Ytring ilde op, som om jeg havde sagt, at de intet Kendskab havde til Chirurgiens Forbringere. H.